

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

8 Vtrum superbia sit vitium capitale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

sirohe aiterationem a Deo, & seorsum secundum se illam consideranda: sicut si albedinem secundum se considerares, & vide illam secundum se radice, & primum principium malitiae, & grauitatis in peccatis. Et deinde applica illam diuersis locis peccati, principali, qui no caur ex parte obieci. & constituet peccata opposita virtutibus theologis. Vel secundario, qui uocatur ex parte auersionis, & hoc in loco dupliciter loca illa, aut ut consequenter se habentem in hoc quod est esse uirtutis, & sic communis est peccatis mortalibus, in quantum uoluntas auersionis est uoluntate conuersionis est communitur: aut ut per se ipsam uoluntatem in illo tamen loco, & sic superbia propria est, & alia ab ipsa communiatur. Et propterea est ex parte auersionis grauisimum, & primum peccatum, & principium ceterorum grauium ex parte auersionis.

Super Quaestio 162. Articulus octauum.

N artic. 8. eiusdem 162. q. recole quae in 2. ar. dicta sunt de generali influenza superbiae, & applica ad propositum, & vide quod superbia ex parte huius mater est omnium uitiatorum, quia principium omnium secundum ordinem intentionis. Ex parte autem imperii sui est regina omnium uitiatorum in omnibus regnant, & dirigens omnia ad finem suum: & ideo in litera dicitur regina, & mater.

Super Quaestio. 162. articulus primus.

N ar. 1. q. 163. dubium occurrit circa rationem litera, quoniam in uitium consequentis incidere videtur dum sic procedit. Primum peccatum hominis fuit in hoc, quod appetit quoddam spirituale bonum supra suam mensuram, ergo primum peccatum

superbiam esse aliqua peccata leuiora, quae etiam ex ignorantia, uel infirmitate committuntur: sed inter grauiora peccata primum est superbia, sicut causa per quam alia peccata aggrauantur. Et quia id quod est primum in causando peccata, est etiam ultimum in recedendo: ideo super illud Psalmus. 18. Emundabor a delicto maximo, dicit glo. hoc est, a delicto superbiae, quod est ultimum redeuntibus ad Deum, & primum recedentibus.

Ad v. Dicendum, quod Philo. ponit superbiam circa fictionem fortitudinis, non quia solum in hoc consistat: sed quia per hoc homo maxime reputat se posse excellentiam apud homines consequi, si audax, uel fortis uideatur.

ARTICVLVS VIII. Vtrum superbia debeat poni uitiuum capitale.

AD OCTAVVM sic proceditur. **AVT** quod superbia debeat poni uitiuum capitale. **Isido.** * enim, & **Callianus** enumerant superbiam inter uitia capitalia.

¶ 2. Praeter. Superbia uidetur esse idem inani gloriae, quia utraque excellentiam quaerit: sed inanis gloria ponitur uitiuum capitale, ergo etiam superbia debet poni uitiuum capitale.

¶ 3. Praet. Aug. dicit in lib. * de uirginitate, quod superbia inuidiam parit, nec unquam est sine tali commite: sed inuidia ponitur uitiuum capitale, ut supra habitum est, ergo multo magis superbia.

SED CONTRA est, quod **Greg. 31.** * moral. non enumerat superbiam inter uitia capitalia.

RESPON. Dicendum, quod sicut ex * supradictis patet, superbia dupliciter considerari potest. Vno modo secundum se, prout scilicet est quoddam speciale peccatum. Alio modo, secundum quod habet quandam influentiam in omnia peccata. Capitalia autem uitia ponuntur quaedam specialia peccata, ex quibus multa genera peccatorum oriuntur: & ideo quidam considerantes superbiam secundum quod est quoddam speciale peccatum, connumerauerunt eam aliis uitiis capitalibus.

Grego. * uero considerans uniuersalem eius influentiam, quam habet in omnia uitia, ut dictum est, non connumerat eam aliis capitalibus uitiis, sed posuit eam reginam omnium uitiatorum, & matrem. Vnde **Gregor.** dicit in 31. moral. Ipsa uitiatorum regina

superbia cum deum plene cooperit, mox illud septem principalibus uitiis quasi quibusdam suis ducibus deuastandum tradit, ex quibus uitiatorum multitudines oriuntur. Et per hoc patet responsio ad PRIMVM.

AD II. Dicendum, quod superbia non est idem inani gloriae, sed causa eius. Nam superbia inordinate excellentiam appetit: sed inanis gloria appetit excellentiam manifestationem.

AD III. Dicendum, quod ex hoc quod inuidia, quae est uitiuum capitale, oritur ex superbia, non sequitur, quod superbia sit uitiuum capitale, sed quod sit aliquod principaliter capitalibus uitiis.

AD II. Dicendum, quod superbia non est idem inani gloriae, sed causa eius. Nam superbia inordinate excellentiam appetit: sed inanis gloria appetit excellentiam manifestationem.

AD III. Dicendum, quod ex hoc quod inuidia, quae est uitiuum capitale, oritur ex superbia, non sequitur, quod superbia sit uitiuum capitale, sed quod sit aliquod principaliter capitalibus uitiis.

QVAESTIO CLXII. De peccato primi hominis, in quatuor articulos diuisa.

DEINDE considerandum est de peccato primi hominis, quod fuit per superbiam. Et primo, de peccato eius. Secundo, de poena peccati. Tertio, de tentatione qua indutus est ad peccandum.

CIRCA primum quaeruntur quatuor.

¶ Primo, Vtrum primum peccatum hominis fuerit superbia.

¶ Secundo, Quid primus homo peccando appetierit.

¶ Tertio, Vtrum eius peccatum fuerit grauius omnibus aliis peccatis.

¶ Quarto, Quis plus peccauerit, utrum uir, uel mulier.

¶ Quinto, Vtrum eius peccatum fuerit capitaliter mortale.

ARTICVLVS. PRIMVS. Vtrum primi hominis peccatum fuerit superbia.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod superbia non fuerit primi hominis peccatum. Dicit enim **Apostolus ad Rom. 5.** quod per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi: sed primi hominis peccatum est, ex quo omnes peccatores constituti sunt originali peccato, ergo inobedientia fuit primi hominis peccatum, & non superbia.

¶ 2. Praet. Amb. * dicit super **Luc.** quod eo ordine **diabolus** Christum tentauit, quo primum hominem deiecit: sed **Christus** primo tentatus est de gula, ut patet **Matth. 4.** cum ei dictum est, Si filius Dei es, dic ut lapides isti panes fiant. ergo primum peccatum primi hominis non fuit superbia, sed gula.

¶ 3. Praeterea. Homo **Diabolo** suggerente peccauit: sed **Diabolus** tentans hominem scientiam repromisit, ut patet **Genes. 3.** ergo prima inordinatio hominis fuit per appetitum scientiae, quod pertinet ad curiositatem. ergo curiositas fuit primum peccatum, & non superbia.

Secunda Secundae S. Tho. **EEE 2 ¶ 4. Praet.**

cum hominis fuit superbia. Nam antecedens potest dupliciter verificari. Primo, quod illud bonum spirituale appetitum erat supra hominis mensuram. Secundo, quod appeteret supra mensuram hominis appetentis, quamuis bonum spirituale non fuerit supra suam mensuram. Et hoc secundo modo spectat ad superbiam, primo autem ad praesumptionem oppositam magnanimitati, & tamen in littera determinate inferitur, quod spectat ad superbiam.

¶ Ad hoc dicitur, quod quia auctor iam determinauerat, quod consistit in contemptu diuinae subiectionis, dicendo hic, quod peccatum, quia supra mensuram a Deo praefixam bonum appetit, intelligi uoluit, quod contemptus mensurae diuinae affuerit, quod ad superbiam clare spectat. & propterea nullum uitiuum in dicto processu est. Nec solum ex praecedentibus, sed ex calce corporis articuli sequentis patet hunc esse sensum intenu: quoniam ibi expresse dicitur, quod uerque peccauit, uolens sibi ipsi inuicti contempta diuina regula.

¶ Primo, Vtrum primum peccatum hominis fuerit superbia.

¶ Secundo, Quid primus homo peccando appetierit.

¶ Tertio, Vtrum eius peccatum fuerit grauius omnibus aliis peccatis.

¶ Quarto, Quis plus peccauerit, utrum uir, uel mulier.

¶ Quinto, Vtrum eius peccatum fuerit capitaliter mortale.

¶ Sexto, Vtrum eius peccatum fuerit capitaliter mortale.

¶ Septimo, Vtrum eius peccatum fuerit capitaliter mortale.

¶ Octauo, Vtrum eius peccatum fuerit capitaliter mortale.

¶ Nonimo, Vtrum eius peccatum fuerit capitaliter mortale.

¶ Decimo, Vtrum eius peccatum fuerit capitaliter mortale.

¶ Undecimo, Vtrum eius peccatum fuerit capitaliter mortale.

¶ Duodecimo, Vtrum eius peccatum fuerit capitaliter mortale.

¶ Tredecimo, Vtrum eius peccatum fuerit capitaliter mortale.

¶ Quattuordecimo, Vtrum eius peccatum fuerit capitaliter mortale.

¶ Quindecimo, Vtrum eius peccatum fuerit capitaliter mortale.

¶ Sedecimo, Vtrum eius peccatum fuerit capitaliter mortale.

¶ Decimoseptimo, Vtrum eius peccatum fuerit capitaliter mortale.

¶ Decimo octauo, Vtrum eius peccatum fuerit capitaliter mortale.

¶ Undecimo nonimo, Vtrum eius peccatum fuerit capitaliter mortale.

¶ Duodecimo decimo, Vtrum eius peccatum fuerit capitaliter mortale.

¶ Tredecimo undecimo, Vtrum eius peccatum fuerit capitaliter mortale.

¶ Quattuordecimo duodecimo, Vtrum eius peccatum fuerit capitaliter mortale.

¶ Quindecimo decimo octauo, Vtrum eius peccatum fuerit capitaliter mortale.

¶ Sedecimo undecimo nonimo, Vtrum eius peccatum fuerit capitaliter mortale.

¶ Decimo septimo decimo octauo, Vtrum eius peccatum fuerit capitaliter mortale.

Infr. ar. 3. & 4. corp. 3. q. 1. ar. 5. co. & 2. dist. 22. q. 1. ar. 1. Et mal. q. 7. ar. 7. ad 12. 13. & 16. & Ro. 5. i. ca. 5. fin. & 1. Thi. 2. fin.

Ambrosi. in Luc. c. 4. in titulo de prima tentatione Christi. prin. tom. 5.